

Közösségi tevékenység történeti feltárása

A település neve: Gyékényes

A település története:

Gyékényes első okleveles említése az 1380-as évekből ismert, akkor Gykynes alakban jelölték a krónikában. Hogy már jóval korábban is laktak itt emberek, azt az 1971-es ásátásokon előkerült római leletek bizonyítják. 1446-ban a Marczali család leszármazottai, majd Zákányi László leányai birtokolták. 1489-ben Szerdahelyi István birtoka, majd a Báthoriak kapták meg az itteni földeket. 1598-99-ben Nádasdy Ferenc a földbirtokos. Kanizsa eleste után, 1600-ban török kézre került a település. A Szent Margit templomot lebontották, köveit a kaproncai vár építéséhez hordták el. 1677-ben I. Lipót Széchenyi György kalocsai érseknek adományozta a vidéket, amelynek alig volt lakója. Még az 1720-as években is csak 200-300 főre tehető a népessége. 1733-ban Festetics Kristóf és Inkey János, 1776-tól Festetics Pál és gróf Széchenyi Ferenc, 1835-től pedig már a Zichy család is birtokosa. 1848-ban Alsógyékényesen 72 jobbágy és 14 zsellér szabadult fel, Felsőgyékényesen 43 jobbágy és 12 zsellér. Ekkor a község őrhelyként szolgált.

A szabadságharc időszakát megőrizte a helyi krónika: 1848-ban Jellasics horvát bán Varasdon állomásozott seregeivel, ezért a nemzetőrséget megerősítették. Gyékényesre a 2. zászlóaljából 3 századot vezényeltek. A bán seregei szeptember 11-én Légrad-hegynél keltek át a Dráván. A községből négy nemzetőr neve ismert: Dobák János (102 évet élt), Vidákovics János, Körtés Pál és Simon János.

1859-ben a falu jelentős része leégett. 1865-ben Alsó- és Felsőgyékényesen 239 lakóházban 1095 katolikus, 583 evangélikus és 27 zsidó vallású lakott. 1872-ben - Alsógyékényesen Felsőgyékényessel közösen körjegyzőséget hoztak létre, majd tíz évvel később az addig önálló települések Gyékényes néven egyesültek. A kiegyezést követő fellendülés jótékony hatással volt e vidékre, mivel feloldotta a korábbi elszigeteltséget. A vasútépítés munkalehetőséget teremtett az embereknek, vasutasdinasztiaik vertek gyökeret, megélénkült a kereskedelem, fellendült a szolgáltatás. A Dráván átívelő vasúti híd 1870. január 5-én indult el az első vonat a horvát főváros felé.

A falu 1907-ben nagyközségi rangot kapott. Ekkor már a nagyközséghez tartozott a gyékényestelepi házcsoporthoz, a hegyközség, Vázsonypuszta, Makktelep és Lankócpuszta. Ebben az időben Gyékényesnek 2427 lakója volt, közöttük iparosok és kereskedők sora találta meg a számítását. A trianoni békeszerződést követő határkijelölések nyomán Gyékényes szerepe: határőr községként vált ismertté. 1926-ban könyvtár, olvasókör, erdőbirtokosság, hitel- és tejszövetkezet alakult. A környék egyik legszebb kultúrotthona 1929-ben épült, ahol Kodolányi János is fellépett egy színdarabjában. Ezt az épületet egyébként 1995-ben felújították, megnövelték a belső teret, konyhát alakítottak ki, s így nagyobb rendezvények megtartására is alkalmassá tették.

1932-ben már termeltek a falu határában lévő kavicsbányában, amely ma is sokaknak ad megélhetést. Ebben az időben egyébként gőzmalom is működött, és 42 iparos, 7 kereskedő élt itt. 1945-ben kezdődött a földosztás, 1950-ben alakult meg a Győzelem Mgtsz., 1955-ben pedig a Szabad Ifjúság szövetkezet, amely hamarosan részben felszámolta önmagát. 1959-ben a két térszt összevonták.

1973-ban Zákány, Órtilos és Gyékényes szövetkezeteinek egyesülésével, Gyékényesi székhellyel megalakult a Csokonai Mgtsz., amely 1975-ben 7 község területére kiterjedő gazdálkodássá egyesült. A határ menti elzártság feloldása után Gyékényesen megerősödött a kereskedelmi kínálat és a vendéglátás, az elmúlt években több üzlet és kisvendéglő, kemping nyílt. A háziorvosi szolgálatot két helyi szakorvos vezeti, védőnői szolgálattal.

Jelenleg a gyermekek elhelyezését egy jól felszerelt óvoda, 8 osztályos általános iskola biztosítja. Az iskolában kapott helyet a községi könyvtár, a teleház (internet-hozzáférések a lakosság részére) és a tornaterem is, ahova mindenki járhat edzésre.

A Szabadság téri régi iskola felújításával 1996-ban megnyitották az Idősek Gondozóházát, ahol bentlakásos és nappali ellátást is biztosítanak a rászorulóknak. Onnan irányítják a házi gondozást, és ott működik a Margaréta Idősek Klubja is.

A biztonságérzetet segíti a helyi polgárőr és tűzoltó egyesület, a sportolásról pedig a sportegyesület gondoskodik a nagy múltú futballal. Községünkben evangélikus és katolikus vallású lakók élnek, mindegyik felekezetnek saját gyülekezeti helye van.

A Szabadság téri régi iskola felújításával 1996-ban megnyitották az Idősek Gondozóházát, ahol bentlakásos és nappali ellátást is biztosítanak a rászorulóknak. Onnan irányítják a házi gondozást, és ott működik a Margaréta Idősek Klubja is.

Közművelődés a faluban:

Jeles napok megünneplése: Farsang, Szüreti felvonulás, Szent Márton Nap, Mindenki Karácsonya, Falunap.

Helyi civil szervezetek, egyesületek, szakkörök:

Már nem működő: -

Napjainkban működő:

- Gyékényes és Környéke Horgász és Szabadidő Egyesület
- Gyékényesi Nótakör

A településen mai is élő népszokások:

- Farsang,
- Szüreti felvonulás
- Márton nap